

Nr 1.

Av herr **Byström**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i villkoren för inträde vid under offentlig kontroll stående seminarium för anställning såsom lärare vid småskola och mindre folkskola eller såsom biträdande lärare vid folkskola.

Kungl. Maj:ts stadga för folkskolelärareseminarierna i riket av den 29 januari 1886 har varit gällande intill år 1914. Som villkor för inträde i seminarierna stadgades i § 32 mom. 1 följande:

»1. Den, som önskar att såsom elev vinna inträde i seminarium, skall med egenhändigt skriven ansökan före läsårets början anmäla sig hos rektor och därvid genom vederbörande pastorsämbetes intyg styrka, att sökanden

- a) begått Herrens nattvard;
- b) är känd för ett gott uppförande;
- c) haft naturliga eller skyddskoppor; samt
- d) vid början av det kalenderår, då inträde sökes, uppnått en ålder icke understigande sexton och icke överstigande tjugusex år.»

Personer, som icke voro döpta och konfirmerade i kyrkan eller icke hade gått till nattvarden, kunde på grund av detta stadgande ej få inträda vid ett folkskoleseminarium. Ett eller annat undantag skedde dock på senare tid, då på ansökan Kungl. Maj:t beviljade dispens.

Det var ju givet, att denna bestämmelse ej skulle i längden vara hållbar, då det ju fanns ej få personer, som, ehuru de ej gått till nattvarden i statskyrkan, likväl önskade studera vid folkskoleseminarium. Yrkande på ändring i bestämmelsen gjordes också i riksdagen.

Denna fråga togs naturligtvis under övervägande av den av Kungl. Bihang till riksdagens protokoll 1916. 4 saml. 1 häft. (nr 1.)

Maj:t tillsatta folkundervisningskommittén, som också kom med ett nytt förslag i ärendet, ehuru icke alla medlemmarna instämde däri. Kommittéledamoten doktor Paul Hellström yrkade, att inträdesvillkoret skulle bli: »vara medlem av svenska kyrkan».

Kungl. Maj:t framlade som bekant för riksdagen 1913 frågan om nytt reglemente för folkskoleseminarierna. I den proposition, som då frambars av statsrådet och chefen för kungl. ecklesiastikdepartementet doktor Fr. Berg, heter det om den sak, som här är i fråga, sedan herr statsrådet ordat om seminariekursens längd:

»Vad övriga inträdesvillkor beträffar, torde jag här endast behöva något uppehålla mig vid kommitténs förslag, att nattvardsbegående ej längre må utgöra villkor för intagning i seminarium, utan att bestämmelsen härom bör ersättas med ett stadgande, som på den inträdessökande endast ställer fordran på behörighet till konfirmation och nattvardsgång. Frågan härom har varit föremål för olika meningar.

Borttagandet av den nu gällande bestämmelsen, att den inträdessökande skall uppfylla bland andra villkor även det att hava »begått Herrens nattvard», har, som bekant, vid ett par tillfällen påyrkats inom riksdagen, senast i en motion inom andra kammaren år 1910. Det tillfälliga utskott, till vilket denna motion hänvisades, fann starka skäl tala för denna bestämmelses upphävande men ansåg, att den icke kunde borttagas, utan att någon annan bestämmelse i stället infördes, som tillgodosåge regeeringsformens fordran (§ 28), att till sådan tjänst, varmed är förenat åliggande att meddela undervisning i kristendom eller teologisk vetenskap, endast den må utnämnas, som bekänner den rena evangeliska läran. Utskottet föreslog, att den överklagade bestämmelsen skulle ersättas med ett stadgande därom, att inträdessökande skall vara »medlem av svenska kyrkan». En icke obetydlig minoritet inom utskottet hemställde emellertid om sådan ändring, att fordran på nattvardsbegående utbyttes mot en fordran av innehåll, att sökanden vore »döpt medlem av svenska kyrkan och efter där åtnjuten konfirmationsundervisning behörigen förklarats berättigad till konfirmation och nattvardsgång». Vid ärendets behandling i kamrarna anslöt sig andra kammaren till utskottets förslag (med 111 röster mot 92, som avgåvos för reservationen) och första kammaren till reservanternas.

Kommittén har nu i sitt förslag ställt sig på den av första kammaren intagna ståndpunkten. För en bestämmelse i enlighet med andra kammarens tillfälliga utskotts förslag har kommitténs ledamot P. Hellström i till

betänkandet fogat särskilt yttrande uttalat sig. Slutligen har en annan av kommitténs ledamöter, C. R. Sundell, i särskilt yttrande yrkat bibehållande av nu gällande bestämmelse alldeles oförändrad.

I de från vederbörande myndigheter inkomna yttrandena finner man uttalanden såväl till förmån för kommittéförslaget som till förmån för reservationerna, i synnerhet till den av Sundell avgivna. En och annan har till och med velat gå ännu längre än denna reservant i fråga om statskyrkliga kvalifikationer samt yrkat, att inträdessökande skall ej blott en gång hava gått till nattvarden utan även sedan alltjämt hava befunnit sig i nattvardsgemenskap med kyrkan.

För min del ställer jag mig på den av andra kammaren år 1910 hävdade ståndpunkten.»

Statsutskottet tillstyrkte det förslag Kungl. Maj:t framlagt.

I andra kammaren antogs Kungl. Maj:ts proposition och statsutskottets förslag utan votering.

Första kammaren antog det också. Men den gjorde det med tveksamhet, i det att första kammaren efteråt med 76 röster mot 43 biföll ett förslag om skrivelse till Kungl. Maj:t om, att inträdessvillkoren vid folkskollärareseminarium måtte bli i enlighet med vad folkundervisningskommitténs majoritet hade föreslagit.

Som resultat av detta har utkommit: »Kungl. Maj:ts nådiga stadga för statens folkskoleseminarier; given Stockholms slott den 3 juli 1914». I denna stadgas § 28 föreskrives rörande villkoren för inträde vid seminarium:

»För inträde i seminarium fordras att

a) vid ingången av det år, då inträde önskas, ännu icke hava fyllt tjugusex år men, om inträde önskas i första klassen, hava fyllt sexton år, om inträde önskas i andra klassen, hava fyllt sjutton år och, om inträde önskas i annan klass, hava fyllt aderton år,

b) vara medlem av svenska kyrkan,

c) hava haft naturliga eller skyddskoppor,

d) vara känd för gott uppförande,

e) vara fri från sådan sjukdom eller så beskaffat lyte, som kan utgöra hinder för framgångsrikt bedrivande av arbetet i seminariet eller menligt inverka på medlärlungar eller göra sökanden olämplig för lärarekallet,

f) hava blivit godkänd vid vederbörlig inträdessprövning.»

På den punkt det nu gäller har den gamla stadgans uttryck: »begått

Herrens nattvard» utbytt i den nya stadgan mot orden: »vara medlem af svenska kyrkan».

Men nu förhåller det sig så, att det inträdesvillkor, som i här åsyftat avseende gäller för inträde vid folkskoleseminarierna, icke gäller för småskoleseminarierna.

I »Kungl. Maj:ts nådiga stadga angående prövning vid under offentlig kontroll stående seminarium för anställning såsom lärare vid småskola och mindre folkskola eller såsom biträdande lärare vid folkskola den 28 maj 1897» föreskrives nämligen bland annat följande i § 1:

»Elev skall vid prövningen förete de betyg, som i § 32 mom. 1 a), b) och c) samt mom. 3 uti Vår nådiga stadga för folkskolelärareseminarier i riket föreskrivas för inträde vid dessa seminarier.»

Bland de punkter, som här åsyftas med a), b) och c), är den, som stipulerar: »har begått Herrens nattvard».

För min del anser jag, att denna punkt bör med första ändras till likhet med vad som gäller för de sökande till inträde i folkskoleseminarierna.

Enligt den av kanslirådet Carl Kastman utgivna åttonde upplagan av »Författningar rörande folkskolelärareseminarier, folkskolor samt skolor för abnorma barn m. m.» funnos, då denna bok utgavs, följande småskoleseminarier:

»För statsmedel underhållas två seminarier för bildande av finska och lappska småskolelärare och -lärarinnor. Därjämte finnas för närvarande av landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, anordnade småskoleseminarier uti Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län samt i Göteborgs stad. Av enskilda personer anordnade seminarier finnas i Stockholm, Göteborg, Malmö, Uppsala, Skara och Borås.»

Skolorna äro som synes icke få, och det är helt visst ej heller få personer, som beröras av den sak, som jag nu särskilt omordar.

Visserligen gives det en möjlighet för personer, som i statskyrklig mening ej begått Herrens nattvard, att söka vinna inträde vid småskoleseminarium, liksom det var möjligt, såsom vi redan antytt, för här åsyftade personer att vinna inträde vid folkskoleseminarium, innan »Kungl. Maj:ts nådiga stadga för statens folkskoleseminarier den 3 juli 1914» blev utfärdad, nämligen genom att begära dispens hos Kungl. Maj:t. Men

detta är ju en rätt besvärlig omväg och även ekonomiskt betungande, en omväg, som bleve obehövligen, om de nu stipulerade villkoren för inträde vid småskoleseminarium ändras.

Kungl. Maj:t har i flere fall beviljat dispens, och ett av dessa fall är följande:

»Kungl. Maj:ts resolution på en av Edith Charlotta Almgren i underdånighet gjord ansökning att hon, som, ehuru medlem av svenska kyrkan, icke vore döpt och konfirmerad inom densamma, måtte få deltaga i den småskolläraryrkesexamen, som vid slutet av vårterminen 1915 komme att anordnas vid Detthowska småskolläraryrkesseminariet i Stockholm; över vilken ansökning kungl. folkskoleöverstyrelsen, efter hörande av vederbörande seminarieinspektör, den 20 maj 1915 avgivit underdånigt utlåtande; given Stockholms slott den 25 maj 1915.

Kungl. Maj:t har låtit detta ärende sig föredragas och vill härigenom medgiva, att den omständigheten, att Edith Charlotta Almgren icke begått Herrens nattvard, ej må utgöra hinder för henne att vid Detthowska småskolläraryrkesseminariet i Stockholm vid slutet av vårterminen 1915 undergå prövning för anställning såsom lärarinna vid småskola och mindre folkskola eller som biträdande lärarinna vid folkskola. Det länder vederbörande till underdånig efter rättelse.

GUSTAF.

Stämpel Tjugo kronor

Stämpel.

K. G. Westman.»

Vi hava i början av denna motion rätt utförligt redogjort för uppfattningar och beslut i frågan om villkor för inträde i folkskoleseminarierna. Vi ha gjort det för att visa, huru man betraktat saken, då det gällt dessa seminarier. Vi taga för givet, att man också skall nu anse befogat yrkande på ändring, då det gäller villkoren för inträde i småskoleseminarierna.

Redan år 1886 väckte lektor P. Waldenström motion om sådan ändring i »reglementet för folkskoleseminarierna, att såsom villkor för inträde vid seminarierna icke må erfordras att hava begått Herrens nattvard». Den motivering, som han då använde med hänsyn till folkskoleseminarierna, angående vilka ändring redan skett, är sådan, att den är tillämplig även med hänsyn till småskoleseminarierna. Därför anföra vi följande ur hr Waldenströms ifrågakarande motion:

»Att konfirmationstvånget är ett onaturligt tvång, därom torde väl nu knappast finnas mer än en mening. Det har ock därför successivt blivit avskaffat, ingen saknad har dess bortgång vållat, ingen skada har därav följt. Emellertid står ännu en rest därav kvar i Kungl. reglementet för — — — seminarierna. — — — Där stadgas — — —, att den som önskar att såsom elev vinna inträde i seminarium skall genom behörigt intyg styrka sig hava begått Herrens nattvard. Om denna kvalifikation, att en gång hava begått Herrens nattvard, kunde på något sätt betraktas som garanti för eller vittnesbörd om gudsfuktan eller annan god egenskap, så vore om det nämnda stadgandet icke så mycket att säga. Men att så icke är förhållandet, torde icke behöva bevisas. Lika litet kan man säga, att det utgör något vittnesbörd om gudlöshet eller annan ond egenskap, att en person icke begått Herrens nattvard. Icke sällan händer det, att unga personer just av samvetsgrannhet och sinnets ärlighet hållas tillbaka från att begå Herrens nattvard, medan stora skaror utan inre andligt behov endast av slentrianens makt föras till nattvardsbordet. Att nu för de förra stänga seminariet, medan man håller det öppet för de senare kan väl icke på något sätt anses som någon vinst, vare sig för skolan eller kyrkan. Tvärtom. Genom att sålunda förena yttre världsliga fördelar med begäendet av Herrens nattvard hjälper man till att officiellt uppehålla en för sann gudsfuktan hinderlig slentrian, vars tillvaro vållar och vållat ofantligt många trogna, ärliga, samvetsgranna själasörjare ständiga bekymmer och stor samvetsnöd. Så mycket mer synes en ändring av ovan nämnda stadgande vara att förorda som begäendet av Herrens nattvard icke utgör något villkor för kompetens till lärarebefattning, icke ens till lärarebefattning i kristendom vid högre allmänt läroverk.»

Beträffande själva uttrycket »vara medlem av svenska kyrkan» gjorde år 1910 andra kammarens första tillfälliga utskott, vars ordförande då var professor Nils Edén, följande uttalande, som jag tager mig friheten att anföra:

»Det har icke undgått utskottet, att detta uttryck: 'medlem av svenska kyrkan', är ganska vidsträckt. Medlemmar av svenska kyrkan äro inför lagen även personer, som mer eller mindre skilt sig från kyrkans åskådning, så länge de icke formligen utträtt. Inom kyrkan kvarstå sålunda även en del frikyrklige, som följaktligen inom henne bilda särskilda kretsar. Men utskottet kan i trots härav icke föreslå någon inskränkning inom ramen av svenska kyrkans medlemmar, redan på den grund, att en tillfredsställande bestämning av en dylik inskränkning icke synes möjlig

utfinna. Man har icke rätt att mera vända sig mot en eller annan s. k. frikyrklig riktning inom statskyrkan än mot sådana avvikelser från statskyrkan, som äro av mera individuell natur. Det är också känt, att inom statskyrkans eget prästerskap förefinnas skiljaktigheter i uppfattning av kyrkliga trossatser, som säkerligen i icke få fall äro lika starka som skiljaktigheterna gent emot den ena eller andra frikyrkliga riktningen.»

Uttrycket: »vara medlem av svenska kyrkan», där det står i villkoren för inträde vid folkskoleseminarium, och där det nu är ifrågasatt att insättas i villkoren för inträde vid småskoleseminarium, har givit anledning till olika uppfattningar och motsatta meningar. Somliga ha tyckt, att det varit för vittomfattande såsom bland annat framgår av folkundervisningskommittén. Andra ha ansett det innebära för litet, vilket framgår av motioner i riksdagen 1886 och 1910 och av utlåtande över folkundervisningskommittén. De åter, som föreslogo eller bidrogo till riksdagens beslut i folkskoleseminariefrågan år 1913, nämligen Kungl. Maj:ts regering och majoriteterna i riksdagens kamrar, ansågo naturligtvis det vara åtminstone för närvarande det möjligaste.

I detta sammanhang ville jag också med anledning av uttrycket »vara medlem av svenska kyrkan» något beröra dels medlemskapet i statskyrkan och dels betydelsen av ordet kyrka.

Beträffande då först medlemskapet må sägas, att i det hela taget äro alla svenska medborgare också medlemmar av svenska kyrkan. Sålunda äro ej blott de, som äro inom henne döpta och konfirmerade, utan även sådana personer, som äro odöpta och sålunda okonfirmerade, medlemmar av svenska kyrkan.

Undantag från detta utgöra de, som äro dissenters eller s. k. främmande trosbekännare.

Angående medlemskap i svenska kyrkan finnes en belysande utredning, som är gjord av kanslirådet Hugo Tigerschiöld 1909. Och 1910 års kyrkomötes protokoll har åtskilligt att förtälja i samma sak. Domprosten J. O. C. Norberg hade nämligen väckt motion med yrkande, att odöpta skulle berövas rösträtt på kyrkostämman. I denna motion anför han, »att biskop Ullman i sin ämbetsberättelse vid 1910 års prästmöte i Strängnäs anser sig kunna beräkna antalet vuxna odöpta inom Strängnäs stift till åtminstone ett och annat 10,000-tal. Det torde finnas andra stift, där förhållandena äro jämförliga».

Andra tillfälliga utskottet föreslog med anledning av motionen, »att kyrkomötet ville hos Kungl. Maj:t begära sådan ändring i gällande Kungl.

förordningar om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd, att de, som icke blivit döpta i likhet med främmande religionsbekännare och de som till utträde ur svenska kyrkan sig anmält, undantagas från rättigheten att deltaga i kyrkostämmans överläggningar och beslut». Kyrkomötet avslag utan votering detta yrkande. Debatten, som föregick beslutet, var emellertid intressant, upplysande och lärorik. Med all tydlighet framhölls, att även här ifrågavarande odöpta och okonfirmerade personer voro eller äro såsom de flesta andra svenskar lagliga medlemmar av svenska kyrkan. Men liksom medlemskapet i svenska kyrkan är mera omfattande än vad somliga förut trott och andra möjligen nu önska, så är nog också betydelsen av orden svenska kyrkan i kristlig mening åtskilligt annat eller åtminstone borde vara något annat än vad den är inför en del lagtolkningsintresserade. Jag tillåter mig därför att göra följande framställning i detta spörsmål för att ytterligare belysa det:

Ordet »kyrka» härledes antagligen från grekiska ordet *kyriakä* och skall betyda: Herrens hus, det Herren tillhöriga, och tillämpas nu dels på viss byggnad, där man samlas till gudstjänst, och dels på det kristna samfundet. Ordet kyrka finns i denna betydelse i de flesta germanska språken.

Dr A. F. Dalin säger i sin ordbok, att kyrkan betyder hos oss bland annat: »Samfund av kristna lärans bekännare». En annan ordbok omtalar att kyrka betyder: »ett religiöst samfund i allmänhet, särskilt det kristna», och att »protestantismen särskiljer den osynliga kyrkan, samfundet av alla i sann tro förenade, 'de heligas samfund', från denna kyrkas ofullkomliga uttryck, den synliga kyrkan, vars kännetecken äro ren lära, instiftelseenlig förvaltning av nådemedlen och kyrkotukt». I Augustanas sjunde artikel säges, att kyrkan är »*congregatio sanctorum*» och motsvarande tyska uttryck är: »Versammlung aller Gläubigen», och på vårt språk blir det samfundet av de troende. Katekesen lär oss, att »Kyrkan kallas de heligas samfund, emedan endast de människor äro hennes rätta medlemmar, som äro helgade i en rätt tro», och att »Kristi kyrka finnes allestädes, där Guds ord rent och klart predikas, och de heliga sakramenten efter Kristi ord och instiftelse utdelas», vilket senare stämmer med uttrycken i Augustanas sjunde artikel. Dr W. N. Clarke säger i sin bok: »An outline of Christian Theology»: att »om vi skola tala korrekt om församlingen (kyrkan) såsom hon har historiskt framträtt med hänsyn till de olika kyrkliga organisationerna, måste vi definiera henne i en mycket allmän och omfattande betydelse, såsom slutande inom sig

huvudsumman av dessa organisationer, som tillkommit såsom Jesu Kristi organ för att främja hans religion».

Går man ut från synpunkter, som här ovan uttalats, så menas med kyrkan alla på Jesus Kristus troende i hela världen, oavsett vilket kristet trossamfund de än må i det yttre tillhöra. Benämningen kyrkan är emellertid icke något egentligt bibelord. Det fanns visserligen i den gamla svenska bibelöversättningen, men i den nya är det utbytt mot sådana ord som helgedom, hus, palats och liknande. Det ordet i nya testamentet, som skall motsvara kyrkan i modern betydelse, är ekklesia. Detta ord användes i tre betydelser i nya testamentet. I den mening, som vi nu åsyfta, har det betydelsen av, såsom doktor Erik Nyström uttryckte det, »alla Herrans trogna, var helst de vistas, tänkta såsom ett helt, en enda sammansluten enhet, en kropp, vars huvud är Kristus, en byggnad, vars grundval och Herre han själv är».

Vi begagna nu ordet kyrkan i den mera vanliga betydelsen, men med den ovan angivna reservationen om bibelenligheten av själva uttrycket.

De mera högkyrkliga bland oss tala om kyrkan och sekterna, och de synas mena, att statskyrkan är den egentliga kyrkan, och att de frikyrkliga samfundet äro sekterna. Härvid har man glömt att luterska läran, som ju omfattas av Sveriges statskyrka, själv är eller varit en sekt, och att dessa, som man behagat kalla sekter, böra, innan de så benämnas, hava det kännemärke, som till exempel den engelske historieskrivaren Th. B. Macaulay giver sekterna, då han yttrar: »Sektens allmänna öde är att erhålla ett högt rykte för helighet, så länge de äro förföljda, och att förlora det, så snart de komma till makten».

De samfund, som under tidens lopp blivit förföljda, men som bestått århundradens prov, och som genom energiskt försvar av bibelns sanningar och genom flitig missionsverksamhet hava utmärkt sig bland övriga troende i världen, böra ej mer än luteranerna kallas sekter, vore det än metodister eller baptister.

Kyrkan kan såsom en allmän inrättning uppdelas i flere avdelningar, åtminstone ontalas såsom bestående av flere delar. Så kan man från nationell synpunkt tala om svenska kyrkan, danska kyrkan, norska kyrkan o. s. v. I kyrkomötet hörde jag under den intressanta, stora debatten här om året om kyrkans skiljande från staten både biskopar och lekmän tala om statskyrka och frikyrka, om skottska statskyrkan och skottska frikyrkan o. s. v.; och för ej länge sedan läste jag en rätt stor skrift, som behandlade ämnet: finska frikyrkan till skillnad från finska stats-

kyrkan. Sålunda talas på auktoritativt håll om olika kyrkor i betydelsen av olika denominationer eller trossamfund.

Vad nu angår svenska kyrkan, utgöres den, trots vad vissa lagparagrafer säga, de facto av svenska statskyrkan och av svenska frikyrkan. Den förra kyrkans lära kallas i vår lag: »den evangelisk-luterska» och den senares »annan kristen troslära». (Kungl. förordningen av den 31 okt. 1873 — par. 1). Även andra benämningar givas ju också.

Statskyrkan åter kan uppdelas i vissa riktningar. Här kanske det kan vara nog med att erinra om å ena sidan de högkyrklige, som t. ex. ej gilla lekmannaverksamhet, ty att låta en lekmanpredikant stiga upp på en predikstol i en statskyrka vore väl nästan ett helgerån, och å andra sidan de lågkyrklige, som anse lekmannaverksamheten god, ja, behövlig för kristendomens främjande bland folket. Till dessa senare höra väl de, som t. ex. gilla Evangeliska Fosterlandsstiftelsens verksamhet.

För några år sedan funnos flere kyrklige, som inte tyckte bra om namnet statskyrka, och de kallade henne folkkyrka. Nu åter börjar man bättre fördraga det rätta namnet. Så yttrar professor Kolmodin i sin skrift »Vår statskyrka och hennes betydelse» följande härom: »Jag säger med avsikt stats-kyrka, icke folkkyrka, ty vår folkkyrka är statskyrka.»

Frikyrkan åter omfattar de olika samfund, vars bekännare tro på Jesus Kristus och hålla fast vid bibelns läror, och som ej vilja, att kyrkan skall vara beroende av staten. De hylla, kan man säga, satsen: »en fri kyrka i en fri stat». Hit höra missionsförbundet, baptistsamfundet, metodistsamfundet och dem närstående trosbekännare, som äro i allmänhet erkända för att hylla en kristlig läroåskådning. Att kalla dessa för främmande trosbekännare, såsom det står i en del lagparagrafer, är i nutiden alldeles olämpligt. En metodist t. ex. är lika mycket en svensk trosbekännare som någonsin en, som är av »den evangelisk-luterska» läran. Bådas läror hava kommit från utlandet, men båda kunna vara lika mycket svenskar för det, och själva kristendomen framträdde först i det närmaste utanför alla nutida kristnas hemlands gränser.

Uttrycket »främmande trosbekännare», som på flere ställen i vår lagstiftning kvarstår ännu, kunde i gamla tider hava sitt berättigande, då utlänningar, som importerades hit till landet för att gagna industriella företag, beviljades rätt att få hava religionsutövning, såsom fallet var, då »limiterad samvetsfrihet» gavs 1724 åt »hantverkare och manufakturister» i Alingsås, eller då »Främmande Potentaters sändebud, som äro av annan religion», såsom det heter i 1686 års kyrkolag, erhöilo rätt att för sig

och sitt folk hålla gudstjänst. I den tiden och under de omständigheter, som då voro rådande, kunde man tala om främmande trosbekännare, ty de voro utlänningar, de predikade på främmande språk, och de hade läror, som voro i vissa avseenden främmande för den lära, som var gillad och stadfäst i Sveriges rike. Men är det rätt och tillbörligt att nu kalla baptister, metodister och så kallade separatister för främmande trosbekännare? Alla dessa äro i det hela taget genuina svenskar, tala vårt lands, »ärans och hjältarnas», språk och vad läran angår, torde den icke heller vara sådan, att den gör skäl för namnet främmande i annan mening än, att det är en lära för dem, som äro eller böra vara »gäster och främlingar på jorden».

Frikyrkans församlingar söka att närma sig idealet av församlingar, såsom de i bibeln kunna finna att församlingar skola vara, under det att statskyrkans församlingar icke på grund av sin natur kunna det. Detta erkännes ju också i följande ord, som vi hämta ur den nyss återopade skriften av teol. professor A. Kolmodin i Uppsala. Man överskattar statskyrkan, säger han, »då man sätter likhetstecken mellan henne och en Jesu Kristi kyrka och mellan våra statskyrkoförsamlingar och församlingar i biblisk mening».

Man torde väl ha rätt att hoppas, att den dagen snart kommer, då t. ex. så väl svenska metodistkyrkan som svenska statskyrkan med flere svenska kyrkosamfund utgöra i den allmänna uppfattningen delar av begreppet svenska kyrkan. Detta må vara så mycket möjligare, som sådana män som O. Ahnfelt och B. J:son Bergqvist i sin »Den kristna tros- och sedeläran» säga om kyrkan i allmänhet: »Kyrkan eller kristenheten är det av Kristus stiftade samfund, i vilket den helige Ande genom nådemedlen utfört sitt verk till Guds rikes upprättande och fullkomnande i mänskligheten. Kyrkan så fattad är liktydig med kristenheten i sin helhet, d. v. s. samfundet av alla dem, som tro och bekänna Kristus vara sin frälsare och saliggörare.»

Mitt yrkande skulle jag hava önskat vara sådant att det gått ut därpå, att det må beredas möjlighet för medlemmar av vilket kristligt samfund som helst i vårt land att vinna inträde vid småskoleseminarium, så vitt de i övrigt fylla de allmänna inträdesfordringarna, till vilka också kristendomskunskap hör.

Enligt så väl nya stadgan för folkskoleseminarierna som den ändring, som jag yrkar på rörande småskoleseminarierna, om den nu blir lag, äro emellertid medlemmar av kristet dissentersamfund alltfört utestängda från

möjligheten att vinna inträde vid seminariet, förutsatt att de icke få Kungl. Maj:ts dispens. Jag måste nämligen inskränka mig till ett yrkande i likhet med vad som stadgas rörande folkskoleseminarierna.

Jag hoppas, att vad jag nu föreslår skall vinna vederbörandes bifall. Frågan rörande småskoleseminarierna är ju i detta fall alldeles lika med den som gäller folkskoleseminarierna, och då denna senare vann riksdagens och regeringens bifall, är det att hoppas, att den nu av mig föreslagna ändringen också skall godtagas.

På grund av vad jag nu anfört, får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t vidtaga sådan åtgärd, att »Kungl. Maj:ts nådiga stadga angående prövning vid under offentlig kontroll stående seminarium för anställning såsom lärare vid småskola och mindre folkskola eller såsom biträdande lärare vid folkskola den 28 maj 1897» måtte så ändras, att det vid här åsyftat seminarium gällande inträdesvillkoret: »begått Herrens nattvard» måtte utbytas mot det för folkskoleseminarium nu gällande inträdesvillkoret: »vara medlem av svenska kyrkan».

Stockholm den 18 jan. 1916.

J. Byström.